

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Groningen

Jaarverslag 2018

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Kernthema's en hoogtepunten	4
3. Persberichten	6
4. Opiniëartikelen	7
5. Moties en amendementen	8
6. Statenvragen	9
7. Debatbijdragen	10

1. Voorwoord

Beste lezer,

Het politieke jaar 2018 – 2019 was een turbulent jaar met veel veranderingen. De verkiezingen van maart jl. hebben ervoor gezorgd dat, ondanks aanzienlijk meer stemmen dan vier jaar geleden, we toch met 37 stemmen te kort een zetel moesten inleveren. Bij deze verkiezingen zijn wij, in tegenstelling tot vier jaar geleden, geen lijstverbinding aangegaan, waardoor er nu geen restzetel kon worden binnengehaald.

Maar twee zetels of één, we hebben bepaald niet met onze armen over elkaar gezeten. Al onze moties, schriftelijke vragen en een aantal bijdragen kunt u lezen op onze website <https://groningen.partijvoordedieren.nl>, en staan vermeld in dit jaarverslag.

In 2018 hebben we uiteraard veel aandacht gehad voor het welzijn van dieren. Zowel in de Statenzaal als door acties hebben we ons verweerd tegen de jacht op dieren en het misbruik van dieren in de bio-industrie. We hebben ons ingezet voor dieren die door menselijke handelen in de verdrukking kwamen of dreigden te komen. Pleiten voor het stoppen met boskap en de bijstook van biomassa was een ander belangrijk onderwerp, dat ook in 2019 heel hoog op onze agenda staat. Natuur, biodiversiteit en het milieu zijn in de provinciale politiek soms ondergeschoven onderwerpen, waar wij bij elke gelegenheid opnieuw aandacht voor vragen. In het jaarverslag leest u hoe dankzij onze inzet een stuk natuur bij Wedderbergen kon worden gered. Mijnbouw stond vrijwel maandelijks op de politieke agenda. Daarbij heeft onze fractie specifiek ook geacteerd op de milieuaspecten rond de gas- en zoutwinning. Een aantal zaken over het jaar 2018 hebben we er voor u uitgelicht en kunt u lezen in dit jaarverslag.

We wensen u veel plezier met het lezen van dit verslag en danken u voor uw steun.

Ook namens de fractiemedewerker en fractieondersteuners,

Met vriendelijke groet,

Ankie Voerman

Fractievoorzitter Partij voor de Dieren

Provinciale Staten Groningen

2. Kernthema's en hoogtepunten

In 2018 hebben onze Statenleden Kirsten de Wrede en Ankie Voerman stevig van zich laten horen om de belangen van dieren, mensen, natuur en milieu te vertegenwoordigen, en de visie van de Partij voor de Dieren te laten horen. Hierbij worden ook actief onderwerpen geagendeerd die niet op de vergaderagenda staan, maar wel aandacht vragen. Zo initieerde de fractie een debat over de gestapelde mijnbouw rond Veendam, alsmede over de gevolgen van de uitspraak met betrekking tot de Programmatische Aanpak Stikstof voor Groningen.

De fractie heeft ook dit jaar weer veel schriftelijke vragen ingediend (27 sets). De vragen zijn enerzijds een moment om aandacht te vragen voor een onderwerp, anderzijds om informatie te verkrijgen en de mening van GS te horen. De standpuntinname van het College die uit de antwoorden naar voren komt wordt vervolgens weer in debatten gebruikt.

Politiek bedrijven is vaak een weg van de lange adem, waarbij de fractie keer op keer aandacht blijft vragen voor belangrijke onderwerpen. Alhoewel direct resultaat soms uitblijft, wakkert hiermee het bewustzijn aan en worden provinciale zaken in een planeetbreed perspectief geplaatst.

Er zijn in 2018 mooie resultaten geboekt: waar een kleine partij groot in kan zijn.

Natuur

De Statenfractie was zeer succesvol in haar pogingen om de uitbreiding van Camping Wedderbergen tegen te gaan. In nauwe samenwerking met omwonenden heeft de fractie de politieke druk zo opgevoerd tot uiteindelijk de voorgenomen uitbreiding werd teruggedraaid. Hiermee blijft een prachtig stuk natuur bij de Westerwoldse Aa behouden.

De Partij voor de Dieren vervult haar rol als aanjager van vergroening en groene initiatieven. Dit uit zich onder andere in het voorstellen van maatregelen die bij het provinciebestuur nog buiten beeld zijn. Zo vroeg de fractie om natuurinclusieve eisen bij de pacht van provinciale gronden. Ook sloot de provincie Groningen zich op initiatief van de Partij voor de Dieren aan bij de Statiegeldalliantie. De partij diende hiervoor een motie in die vrijwel unaniem werd aangenomen.

Veehouderij

In Groningen leven nog steeds ruim 150.000 varkens, bijna 6 miljoen kippen en duizenden vleeskalveren, slachteenden en –slachtkonijnen een dierenwaardig leven leiden in de intensieve veehouderij. Toch ontmoet onze partij nog steeds een muur van onwil en onbegrip als het gaat over verkleining van de veestapel, of dat nu omwille dierenwelzijn, klimaat, biodiversiteit of milieu is. Een motie voor een warme sanering van de veehouderij heeft het dan ook niet gehaald. In 2018 hebben wij de ontwikkelingen rond enkele megamelkveehouderijen en de uitbreiding van geitenhouderijen met argusogen gevolgd. Inmiddels staan veel projecten in de veehouderij op slot door het ongeldig verklaren van de Programmatische Aanpak Ststof. 2019 wordt een beslissend jaar waarin hopelijk een omslagpunt wordt bereikt.

Milieu

In Groningen zijn veel bedrijven gevestigd die een gevaar vormen voor milieu en de volksgezondheid, en niet alleen in Delfzijl en de Eemshaven. In 2018 heeft de fractie onder andere haar pijlen gericht op het aardgascondensaat tankenpark van de NAM, waar de natuur ernstig vervuild raakte na een lekkage. De uitstoot van siliciumvezels door ESD-SIC is een direct risico voor de volksgezondheid, wij hebben het College opgeroepen snel maatregelen te nemen ter bescherming van omwonenden, en het bedrijf te dwingen hun bedrijfsvoering aan te passen. Ook de vervuiling van het COA terrein in Ter Apel is meerdere malen op de agenda gezet.

Klimaat

Tijdens diverse debatten hebben wij het provinciebestuur en de andere partijen geconfronteerd met tegenstrijdigheden in hun beleid. Er wordt veel geld gestoken in de aanleg of verbreding van wegen, aan projecten gericht op economische groei en een kritisch geluid over de biomassa stook van de RWE centrale ontbreekt. Tegelijkertijd wil de provincie klimaatdoelen behalen en heeft men de mond vol van de energietransitie. De Partij voor de Dieren wil een aanpak bij de bron en een pas op de plaats voor nog meer economische groei. De voorgenomen bijstook van houtpellets in de energiecentrale van RWE is ons een doorn in het oog. Wij riepen GS middels een motie op om te onderzoeken hoeveel werkelijk duurzame biomassa er binnen de eigen provinciegrenzen aanwezig is, zonder dat bossen en biodiversiteit daar onder lijden. Deze motie werd aangenomen. Verder vroegen we om de aanplant van nieuwe bossen, meer aandacht voor energie bezuinigen in plaats van nog meer energie produceren, en inkrimping van de veestapel. Ook is er meermaals aandacht gevraagd voor de schimmige situatie rondom de Ring Zuid, en het gemak waarmee bij de aanleg van de weg natuur wordt geofferd.

Gaswinning en mijnbouw

In 2018 is lang en intens vergaderd over de gaswinning, waarbij de onmacht en onvrede over de houding van 'Den Haag' soms hoog opliep. De Partij voor de Dieren heeft bij elke gelegenheid gepleit voor totale beëindiging van de gaswinning, en een zo snel mogelijke transitie naar 100% duurzame energie.

De Statenfractie diende verder een motie in die GS vroeg een zienswijze bij het Rijk in te dienen tegen het fracken bij Pieterzijl, en duidelijk naar het ministerie te communiceren dat Groningen niet langer als wingewest wil worden behandeld. Deze motie werd aangenomen.

Bij een door de fractie aangevraagd debat over gestapelde mijnbouw rond Veendam werd de motie 'Gelijke monnikken, gelijke kappen' aangenomen. Het College ging met de boodschap

naar Den Haag dat ook voor slachtoffers van mijnbouwschade buiten het Groninger Veld een gedegen schadeafhandeling met omgekeerde bewijslast ingesteld moet worden.

Eiwittransitie

De provincie Groningen kan veel meer doen om de overgang naar een duurzaam, plantaardig en gezond voedselsysteem te stimuleren. Bijvoorbeeld door de veestapel te verkleinen en de biologische akkerbouw te ondersteunen. Een transitie naar een meer plantaardig dieet is goed voor gezondheid, klimaat en milieu. Daarom vroegen wij de provincie meermaals om serieus werk te maken van de teelt van eiwitgewassen in plaats van akkers vol veevoergewassen.

Ook het menu in het provinciehuis blijft onze aandacht houden. Alhoewel er een beperkt aanbod aan vegetarische maaltijden is, blijft vlees, vis en zuivel de boventoon voeren. Ook kan er veel meer werk gemaakt worden van lokaal en biologisch geteelde producten.

Jacht

In 2018 hebben wij opnieuw gevraagd om het stoppen van de vossenjacht. Onder het mom van weidevogelbescherming worden er jaarlijks duizenden vossen geschoten of gevangen en gedood. Reeën treft hetzelfde lot, maar dan onder de noemer 'verkeersveiligheid'. Het aantal reeën dat jaarlijks doodgeschoten mag worden is in Groningen direct gekoppeld aan het aantal wildaanrijdingen. Wij vroegen om ontbinding van deze vreemde constructie, en om aanvullende verkeersmaatregelen op plekken waar veel dieren oversteken.

In 2018 werd Groningen meerdere malen bezocht door rondtrekkende wolven. De fractie heeft verschillende gelegenheden aangegrepen om kenbaar te maken dat we blij moeten zijn met de komst van het dier. Met het nemen van enkele maatregelen om gehouden dieren te beschermen, verder geen reden is om in te grijpen, en al helemaal niet om wolven te bejagen.

Ook dreigde dit jaar de jacht op verwilderde katten te worden geopend. Mede door de weerstand die wij en andere partijen boden, is het nog niet zover, maar de optie wordt nog wel opengehouden. In 2019 komt dit weer op de agenda bij het nieuwe faunabeheerplan. Middels verschillende moties heeft de fractie gevraagd om diervriendelijke oplossingen, zoals wegvangen, neutraliseren en terugplaatsen van de dieren. Ook pleitten we voor een campagne om de ongebreidelde fok onder boerderijkatten in te dammen.

3. Persberichten

Hieronder de lijst met persberichten die naar de media zijn gestuurd. Klik op de titel van een bericht om het online te lezen.

Datum	Titel
5 januari	Partij voor de Dieren wil betere voorbereiding provincie op komst wolf
29 januari	Partij voor de Dieren wil aardbevingsplein tijdens Koningsdag
30 januari	PvdD: neem geen risico's met vervuilde grond
14 maart	Provincie Groningen sluit zich aan bij de statiegeldalliantie
29 maart	PvdD wil weten wat er op het COA terrein is gedumpt
20 april	Neem stropende jager jachtakte af
26 april	PvdD en PvhN: grote zorgen om situatie AkzoNobel en Nedmag
26 april	PvdD wil werkkansen voor statushouders bij energietransitie
2 mei	Kleinere veestapel, meer akkerbouw
7 mei	Maak vaart met vogelradars Eemshaven
19 mei	Partij voor de Dieren wil betere verkeersmaatregelen voor reeën
25 mei	Compenseer boeren, maar kies voor natuur in Westerpolder-Oosterland
7 juni	Partij voor de Dieren, Partij voor het Noorden en PvdA eisen aandacht voor de gevaren van zoutwinning
9 juli	Zet streep door bouw kippenstal Roodeschool
12 juli	College voert zwalkend beleid met ontheffing voor nachtelijk bejagen vossen door particulier
25 juli	Provinciale maatregelen en nieuw beleid op langdurige droogteperiodes noodzakelijk
30 juli	Meer openheid nodig bij problemen Ring Zuid
28 augustus	Provincie moet eigen pachtgronden onder strenge voorwaarden gaan verpachten
3 september	Actie "Eten met Statenleden" tegen geplande megakippenstal in Roodeschool
13 september	PvdD agendeert Ringweg Zuid opnieuw
17 september	Geen kogel voor poes Minoes
25 september	Innovatie in melkveehouderij is niet automatisch duurzaam
10 oktober	Partij voor de Dieren: woede over lekkage tankenpark NAM Farmsum
11 oktober	In onze provincie moet iedereen zichzelf kunnen zijn
17 oktober	Betere regelgeving rondom paasvuren nodig
23 oktober	Wordt onderzoek kleine marters ingezet bij weidevogelbescherming?
29 oktober	Pleegt aannemer Ring Zuid contractbreuk?
2 november	PvdD: geen uitbreiding camping Wedderbergen
13 november	Partij voor de Dieren wil provinciale financiering voor wolvenvoorlichting en preventiemaatregelen dierhouders
14 november	Partij voor de Dieren demonstreert in stilte voor behoud van slot op de Intensieve Veehouderij
20 november	Partij voor de Dieren stelt jachtrituelen en alcoholgebruik bij jacht en uitvoering overheidstaken aan de kaak
4 december	Partij voor de Dieren schrikt van het gebrek aan controle op ESD SIC
10 december	Ankie Voerman lijsttrekker Partij voor de Dieren verkiezingen Provinciale Staten
11 december	Behoud leefbaarheid in krimpgebieden
19 december	Partij voor de Dieren: College steekt kop in zand bij aanpak stikstof
21 december	Partij voor de Dieren vreest voor reeënstand
24 december	Partij voor de Dieren staat twee minuten stil bij slachtoffers jacht en stroperij

4. Opiniestukken

Hieronder de lijst met opiniestukken die naar de media zijn gestuurd. Klik op de titel van een bericht om het online te lezen.

15 maart	Jacht geen alternatief voor vee-industrie
2 oktober	Faunabeheer zonder geweer
26 november	Biomassa? Gebruik je gezond verstand!

5. Moties en amendementen

Hieronder de lijst met moties en amendementen die tijdens de statenvergaderingen zijn ingediend. Klik op de titel om de motie online te lezen.

29 januari	Aardbevingsplein tijdens Koningsdag
29 januari	Intrekken koninklijk predicaat Shell
14 maart	Statiegeld in de strijd tegen zwerfvuil
11 april	De wolf is zo boos nog niet
18 april	Niet fracken maar vertrekken
18 april	Gelijke monniken, gelijke kappen
4 juli	warme sanering intensieve veeteelt
11 juli	De boom in met grootschalige biomassa
3 oktober	Geen kogel voor Minoes
3 oktober	Vossestreken
3 oktober	Anticonceptie voor de poes
3 oktober	Niet zo jagen

6. Statenvragen

Hieronder de lijst met statenvragen die zijn ingediend. Klik op de titel om de vragen online te lezen.

5 januari	Schriftelijke vragen inzake voorbereiding provincie op komst wolf
30 januari	Schriftelijke vragen betreffende sanering vervuilde terreinen
29 maart	Schriftelijke vragen inzake onderzoeksrapport Ter Apel
26 april	Schriftelijke vragen betreffende zorgelijke situatie AkzoNobel en Nedmag
26 april	Schriftelijke vragen inzake tekort arbeidskrachten energietransitie
2 mei	Schriftelijke vragen n.a.v. rapport 'Duurzaam en gezond'
7 mei	Schriftelijke vragen inzake vogelradars op windmolens
19 mei	Schriftelijke vragen betreffende aanrijdingen met reeën en een protocol voor ongevallen met wild
25 mei	Schriftelijke vragen betreffende peilbesluit Westerpolder-Oosterland en natuurdoelen
29 mei	Schriftelijke vragen betreffende handhaving natuurwetgeving bij bouwprojecten
7 juni	Schriftelijke vragen betreffende rapport "Staat van de sector zout"
9 juli	Schriftelijke vragen betreffende pluimveehouderij Roodeschool
12 juli	Schriftelijke vragen betreffende vergunning voor doden van vossen door particulier
25 juli	Statenvragen betreffende aanhoudende droogte
27 augustus	Schriftelijke vragen betreffende verpachting gronden in eigendom van Provincie
25 september	Schriftelijke vragen betreffende subsidies verduurzaming melkveehouderij
1 oktober	Schriftelijke vragen inzake methaanlekage uit boorputten
1 oktober	Schriftelijke vragen betreffende problemen rond aanleg Zuidelijke Ringweg
10 oktober	Schriftelijke vragen betreffende lekkage aardgascondensaat tankenpark Farnsum
17 oktober	Schriftelijke vragen betreffende gevolgen van het ontsteken van paasvuren voor het milieu, de volksgezondheid en dierenwelzijn
23 oktober	Schriftelijke vragen inzake monitoring kleine martersoorten
29 oktober	Schriftelijke vragen inzake vertraging aanpak Ring Zuid
2 november	Schriftelijke vragen betreffende uitbreiding camping Wedderbergen
20 november	Schriftelijke vragen betreffende rituelen en drankgebruik bij jacht
4 december	Schriftelijke vragen betreffende het onderzoeken van de uitstoot van het bedrijf ESD SIC
19 december	Schriftelijke vragen inzake uitspraak Europees Hof van Justitie over de PAS
21 december	Schriftelijke vragen betreffende het doden van reeën en handhaving natuurcriminaliteit

7. Debatbijdragen

Hieronder de lijst met debatbijdragen aan de Statenvergaderingen. Klik op de titel om de bijdrage online te lezen.

14 maart	Motiedebat basisinkomen
18 april	Bijdrage Provinciale Staten biomassa, gaswinning en gestapelde mijnbouw
30 mei	Bijdrage problemen bij afvalbedrijven
11 juli	Woordvoering PS energietransitie, gezondheidsklachten COA en mijnraad
11 juli	Bijdrage PS Nationaal Programma Groningen
3 oktober	Bijdrage PS najaarsnota, beleidsnotitie Flora en Fauna en actieplan weidevogels, voortgang Ring Zuid
14 november	Bijdrage PS zoutwinning en radarvoorziening windmolens Eemshaven
19 december	Bijdrage PS vervolproces duurzame energie, voorkeursalternatief N33 en instemmingsbesluit gasjaar 2018 – 2019